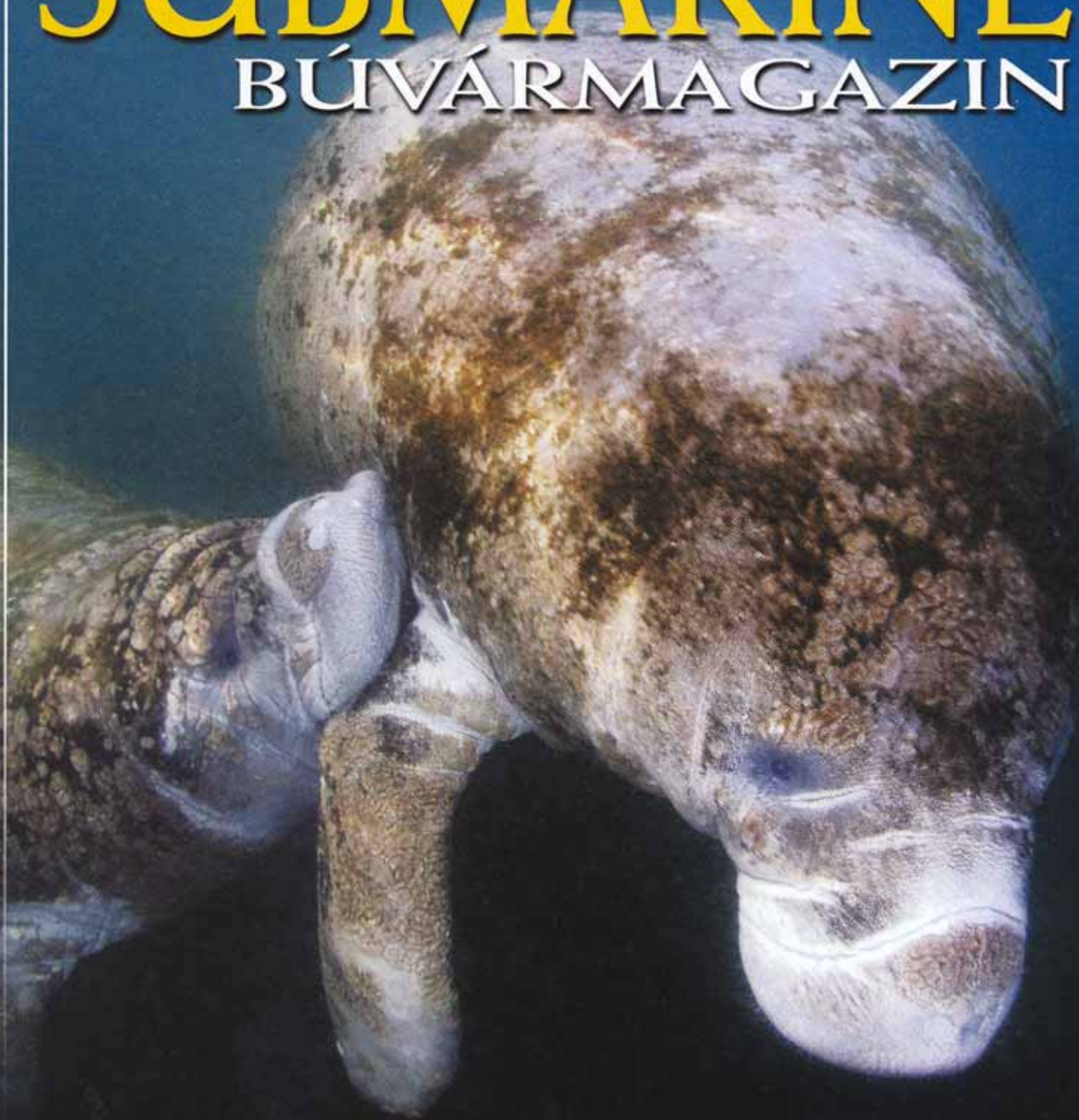

790 Ft 3.50 Euro

V. évfolyam 2. szám 2004 nyár

SUBMARINE

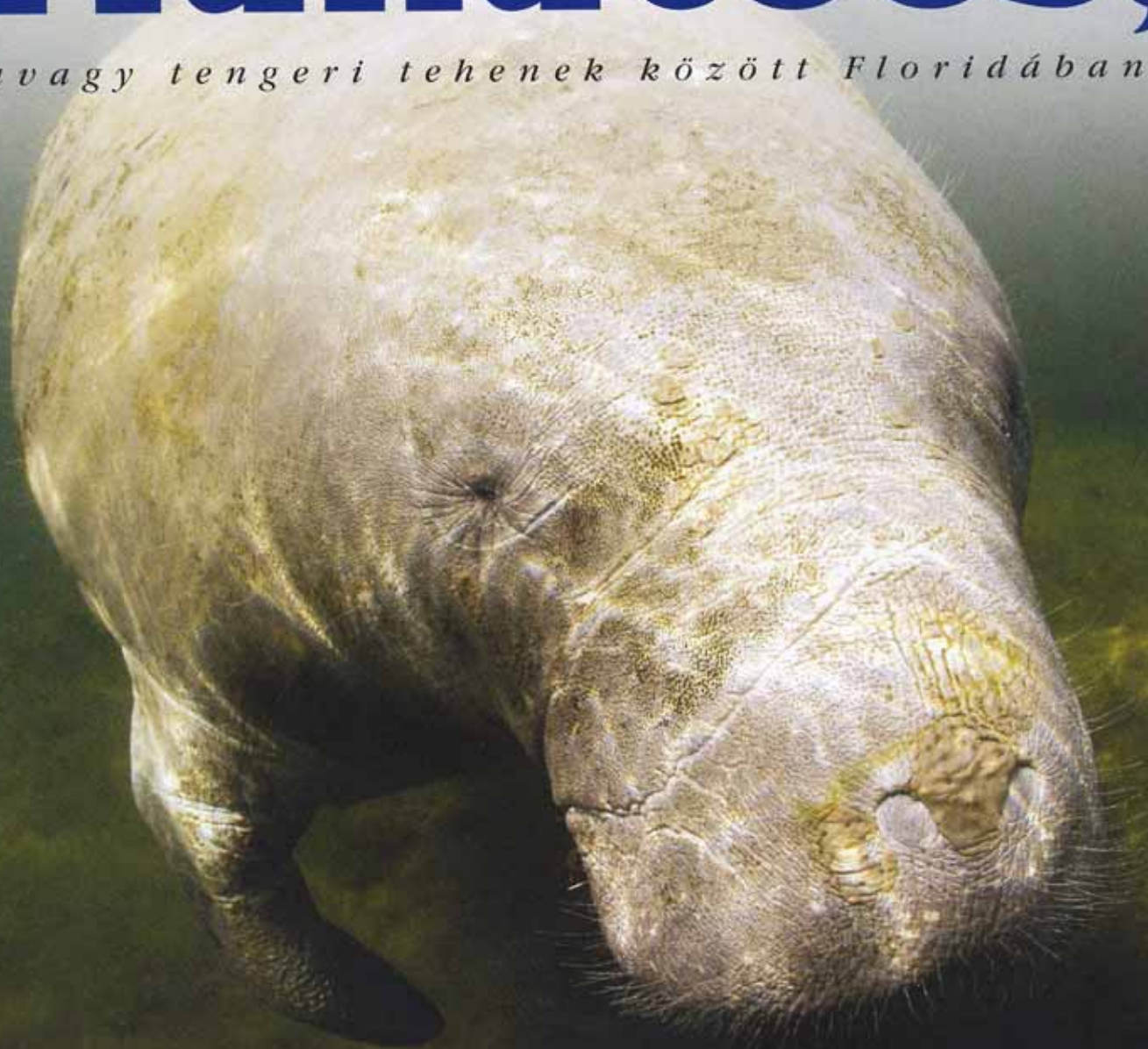
BÚVÁRMAGAZIN

Tengeri tehének között Floridában ■ Az Umbria roncsa ■ T 29 ■ Medes-szigetek
■ 231 méter mélyen ■ A tökéletes barlangi merülés ■ A Csendes-óceán

West Indian **Manatees,**

avagy tengeri tehenek között Floridában

Mondhatnám, most szerencsém volt Floridával. Azért ez ennél sokkal összetettebb. Mikor három évvel ezelőtt itt jártam hasonló merülések céljával, még nem volt víz alatti fényképezőgépem. A bázissal leleveleztem előre, hogy a sajátjukat adják bérbe, de amikor odaértem, kiderült, hogy két nappal azelőtt beázott, mert rosszul rakták össze. Akkor nem volt szerencsém. Most pihenésre vágytunk, s a 204 Ft-os dollár elég nyomós indok volt a döntésünkben. Na, meg volt egy 3 éves törlesztőnivalóm. Irány tehát a narancs hazája!

Floridáról a legtöbb embernek Miami jut eszébe, vagy az Orlando környéki Disney birodalom. Pedig az igazi látványokkal nem itt találkozhatunk, hanem például Florida Keys-en. Ez a terület Key Largonál kezdődik és Key Westnél ér véget. A kettő között mintegy 190 km hosszan szigetláncolat nyúlik el, amelyet legalább 42 híd köt össze, köztük a Seven Mile Bridge, amely mint neve is mutatja, mintegy 11 km hosszú. Évente rendeznek rajta futóversenyt, amikor igen érdekes látványt nyújt a híd felülől, tele emberekkel. Key West, mint az USA legdélibb pontja, közelebb van Havannához, mint a szigetsorozat elejéhez. Az itt lakó állandó lakosság katonákból, kuba menekültekből, fekete, színes és fehér bőrű bevándorlókból áll. A szigeten sok helyen láthatjuk a The Conch Republic feliratot, amely „állam” lakói conch-oknak vallják magukat. Ha kedvünk támad, akkor megfelelő díj ellenében mi is igényelhetünk magunkat útlevelet (www.conchrepublic.com).

Zátonyok és roncsok

Merülésem első napja nem a legjobban sikerült. Előre leleveleztem, hogy öt merülésem lesz, ebből egy éjszakai és egy a Thunderbolt roncsánál, a többi pedig a zátonyokon. Reggel a bázison azzal fogadtak, hogy két rossz hírük is van. Senki nem jelentkezett a Thunderbolt-ra, így nem tudnak kivinni, de igazából sehova sem tudnak kivinni, mert rajtam kívül aznapra senki nem jelentkezett. Látva elkéseredésemet, megnyugtattak, hogy egy közeli bázissal már megbeszélték, hogy kivisznek engem is, de a tervezett ötből mindössze két zátonymerülés lett a végén. A bázis, ahová kerültem, nagyon korrekt volt. Egy dán úriember volt még a hajón rajtam kívül Európából, aki elmondta, hogy ő a német bűvármagazin ajánlása alapján választotta a Hook kapitányról elnevezett

bázist. A bázis Marathon szigeten található, onnan indultunk hajóval a Smoky Mountain elnevezésű hely felé. Az idő sajnos elég borús és szeles volt, meglehetősen hullámszóvá tette az Atlanti óceánt. A hely maga sem tartozott azok közé, amelyre egy bűvár sokáig emlékezik. Igen kellemesen meglepett viszont a Shark Harbor nevű merülőhely, ahol névvel ellentétben egyetlen cápával sem találkoztunk, de a halak mennyisége és sokszínűsége a 11-15 méteren elterülő korallcsoportok körül bámulatos volt. Láttunk nagy barrakudákat, különböző sügéreket, pillangóhalakat, trombitahalat, papagájhalat, kőhalat, bőröndhalat. A térség legjellemzőbb halja a szépséges francia angyalhal.

A második nap nemhogy javult volna, de tovább romlott az időjárás. Reggel csodálkoztam, hogy egyáltalán elindulunk merülni a Tavernier nevű szigetről, ehhez képest négy merülésem is volt. Tekintettel a merülések tervezett számára, ráadásul reggel még reménykedtem egy éjszakai merülés összejöttében is, nitrox-szal merültem. Ennek megvolt a pozitív hatása a harmadik merülésnél, amely a Spiegel Grove hadihajónál volt. A roncs 84 méter hosszú és 28 méter széles, legmélyebb pontja 40, a legmagasabb 15 méter körül van. A fenékre teljesen felesleges lemenni, ott csak a csupasz hajófalat láthatjuk, ezért mi csak 30 méterig ereszkedtünk alá. A Spiegel Grove-ot 1954-ben kezdték építeni és 1989-ig használták. 2002. június 10-én a hajót elsüllyesztették, majd június 26-án megnyitották a bűvárok előtt. Az első héten

káltak a bűvárok felé, a felépítmények körül halak úszkáltak.

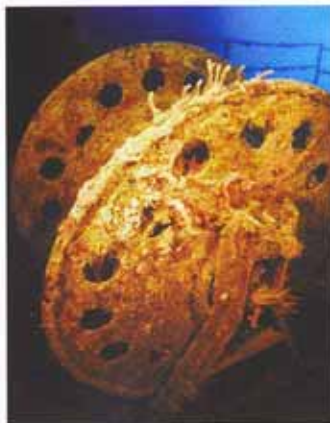
Merülésemnek – hála a nitrox-nak – nem a belélegzett nitrogénmennyiség, hanem az üresedő palackom miatti komputertűtty vetett véget. Indulnunk kellett felfelé. Hazafelé még megálltunk a French Reef nevű merülőhelynél, ahol korábban feleségemmel és leányommal is snorkelleztünk. Akkor igen nagy áramlat volt, és egy nagy barrakuda rajjal találkoztunk. Mivel itt nagyon szép, de legfeljebb 10 méter mélységben fekvő korallzátony van, ezért makró lencsével felszerelve merültem. A barrakudáknak nyoma sem volt, a korallok között a legszebb látványt a karácsonyfaférgék és a különböző csőférgék nyújtották. Türelmesen igyekeztem észrevétlenül megközelíteni őket, hogy elérjem a 10 cm-es távolságot, és elfogadható képeket készíthessek róluk. Igyekeztem meg is lett az eredménye. Később még egy kőhalat is felfedeztem, de az idő elrepült, indulnom kellett, megkértek ugyanis bennünket, hogy 60 percen belül térjünk vissza a hajóra.

Játék a manáttikkal

Pár nap múlva Florida közepén, a nyugati oldalon található Crystal River nevű helyre érkeztünk. Én már mind a helyet, mind a bázist ismertem. Izgatottan vártuk a reggelt. Az első meglepetés akkor ért bennünket, amikor kinyitottuk a szobánk ajtaját. Reggel fél hét volt és a hajnali derengésben mindössze 7 °C. Közeledve a bázishoz azt gondoltuk, hogy ilyen hidegben senki nem megy ki

több mint ezer bűvár merült alá, s azóta is sokan keresik fel hétről-hétre.

A roncs több pontjára kötél vezet. Mi lassan merültünk alá az egyikén. A hajó a bal oldalára van dőlve. Mi a jobb oldalát néztük végig először, amely nem sok látnivalót mutatott. Az első igazi csemege a hajócsavar volt. Fenséges látványt nyújtott. Ekkor éreztem igazán hiányát a modellemnek. A lent lévőkhöz közül mindenki el volt foglalva magával vagy jobb esetben a ronccsal, így senkit sem tudtam megkérni, hogy segítsen nekem. Ráadásul lámpát sem hozott magával senki, így boldog voltam, amikor egy bűvárt sikerült elkapnom a megfelelő pillanatban a hajócsavar mellett. A hajó tatjánál visszafordulva már sokkal izgalmasabb rész következett. Ekkor lehetett igazán érezni, hogy milyen jól nézhetett ki ez a hajó fénykorában. A csörlők, a hajókorlát, a hajótest maga, egy mesterséges korallzátony részeként a természet hatalmába kerültek. A kis üregekből rákok kukucs-

(ahogy ők mondták) játszani a tengeri tehenekkel. Csakhamar beláttuk tévedésünket. Akkor indult a fél órával korábbi csoport mintegy 14 fővel, s a mi csoportunk sem volt kisebb. Kifizetve a költségeket, egy 10 perces tájékoztató videót kellett végignéznünk az amerikai manátifélék szokásairól, s arról, hogy mit tehetünk és mit nem. Konvojban mentünk ki a kikötőbe, ahol vízre eresztve az alacsony merülésű hajót, elindultunk a folyó mentén. Három évvel ezelőtt június végén jártunk itt, akkor sokáig kellett keresgélünk, míg a folyóban manátikat találtunk. A merülésvezető, aki a hajóskapitányi szerepet is betöltötte, most igen magabiztosan irányította hajóját egy meghatározott cél felé. Odaérve éppen feltűntek a nap első sugarai, s láthattuk, hogy mintegy 5-6 hasonló hajó horgonyoz már itt. A vízben lévő emberek nagyon el voltak

foglalva valamivel, amelyet a hajóról nem láttunk, legfeljebb azt az érdekes, sima foltot, amelyet egy manáti hátsó farkuszonya mozgatóásával kevert a víz felszínén. A vízbe ereszkedve lányom kétszer is megrémült. Bár még éppen csak betöltötte a hét évet, de már több éve snorkellezik velünk. Most mégis ijedt képet vágott mikor betette a fejét a vízbe. Ez volt az első édesvízi légzőcsővezése és meglepte a vízben található zöld moszat. Második meglepetése még nagyobb volt. Bár felkészítettük a tengeri tehenekkel való találkozásra, amikor meglátta az első, majdnem 3 méteres példányt, először nem tudta eldönteni, hogy mit tegyen. Nézze, netán simogassa, vagy meneküljön ki a vízből előle. Amikor látta raj-

tunk, hogy nincs mitől félnie, akkor már nyugodtan töltötte el a program szerinti 40 percet a 22 °C-os vízben.

Manatuszok, lamantinok, manátik, szirénák, tengeri tehenek. Ki hogy ismeri őket. Az itt található manatusz alfajt nyugat-indiai manátinak nevezik. A manatuszok emlősök, főleg vízinvényekkel táplálkoznak. A napi táplálékigényük magas, testsúlyuk mintegy 20%-át képesek naponta elfogyasztani. Tekintettel több száz kilós súlyukra, ez jelentős mennyiségnek mondható. Az ivarérettséget a nőstények 8-10 évesen érik el, vemhességük mintegy 13 hónapig tart, majd a borjút 2 éven keresztül szoptatják. Ebből könnyen kiszámítható, hogy több mint három évente hoznak egy borjat a világra. A borjú nagyon ragaszkodó, többször felhívták figyelmünket arra, hogy ne kerüljünk a borjú és anyja közé, mert ez megrémiszt-

Hasznos információk:

Repülés: Miami igen kedvelt üdülési célpont, számos repülőársaság indít járatokat a hét minden napján. Illetéssel együtt a jegy ára 100-180.000 Ft között változik, az évközbéli időszakától és a légitársaságtól függően.

Helyi közlekedés: Mivel az USA-ba vagyunk, ezért a legfőbb közlekedési eszköz a gépkocsi. Bérelt kocsi nélkül elég nehezen, vagy igen sok idő alatt tudunk eljutni sok helyre.

Időjárás: Miami-ban az átlaghőmérséklet nem csökken 25 °C alá. A legmelegebb és legcsapadékosabb időszak júniustól szeptemberig tart. Az évközbéli hőingadozás

heti őket. A másik ilyen szabály, hogy nem szabad követni őket, ugyanis a manáti nem képes a fejét mozgatni, így csak azt hallja, hogy valaki úszik utána. Ha ezt folyamatosan hallja, akkor azt képzeli, hogy üldözik, ezért elmenekül. Ha viszont a zaj megszűnik mögötte, akkor megnyugszik, és mivel nagyon kíváncsi állat, megfordul, hogy megnézze, mi volt a zaj forrása. Ekkor a leggyakoribb eset az, hogy odajön hozzánk. A legjobb, amit tehetünk, hogy elkezdjük lágyan simogatni őket. Legjobban azt szereti, ha a melluszonya tövében simogatják, a hátára fordul és úgy élvezi e jócselekedetünket.

A manátiak levegővételi ideje nagyon szélsőséges. Ha a növényzetbe dugott fejjel alszanak, akkor 15-20 perc is eltelik levegővétel nélkül. Fényképezés közben a felségem is mutatott egy ilyen alvó állatot. Akkor még nem tudtuk, hogy miért nem mozdul ez a

minimális, a hőmérséklet napi maximuma 28-31 °C körül mozog, minimuma pedig 19-23 °C körüli.

Pénz: USA dollár. A legtöbb bankkártyát (MasterCard, Visa) mindenütt elfogadják.

Áram: 110V és a csatlakozó formája is különbözik (átalakító szükséges).

Biztonság: Alapvetően jó.

Szabadtüdőzés: A hajós túrák árai átlagosan 30 USD körül mozognak, de magunknak kell vinnünk maszkot, légzőcsövet és uszonyt. Javasolt neoprén ruha viselete. Ugyancsak 30 USD az ára a tengeri tehenekkel való játéknak (playing with manatees).

Merülések: A hajós merülések 60 USD körül mozognak, amely két merülést, palackot és ólmot foglal magába. Merülőtársi rendszer kötelező, ha valakinek igénye van divemasterre, akkor 60 USD felár ellenében rendelkezésre áll a víz alatt is. Nitroxos merülések felára 5 USD, igen javasolt roncsmerülések alkalmával. Éjszakai merülés 60 USD, de ez már csak egy merülést jelent. Hajó extra felár a távolság miatt 10-20 USD. Kicsivel más a helyzet az édesvízi forrásokban való merülésénél. Ott egy merülés 50 USD-ba kerül, ehhez jön még 8 USD a palackért, 2 USD a súlyért. A merülés helyszínére mindenkinek saját gépkocsival kell eljutnia. Itt a merülésvezető költségét az ár tartalmazza. Az áraknál ne felejtjük el, hogy az USA-ban az árak nettó árként vannak feltüntetve, ehhez még hozzájön a tax (ÁFA), amelynek mértéke helyenként változó. Így a fent megadott árakat is növelni kell az adott hely forgalmi adójával!

tengeri tehen. Több percig nézve, arra a megállapításra jutottunk, hogy ez a tehen sajnos elpusztult. A lányom is állandóan az után érdeklődött, hogy mi történt a tehenkével. Nem szeretnénk volna elmondani neki a „szomorú valóságot”, amikor a tehen szerencsére megmozdult és felemelkedett levegőt venni.

Sajnos nagyon hamar eltelt az a 40 perc, amelyet a látogatásra tervezhattünk. A bűvároknak ekkor egy barlangi, pontosabban üregi merülés következett, ott a folyóban. Mikor megtudtam, hogy a merüléshez a hajó nem megy sehova, mert az üreg nagyon közel van, közöltem a merülésvezetővel, hogy szerintem a manátik sokkal izgalmasabbak mint a barlang, így merülés helyett inkább visszamegyek az állatok közé. Megkaptam tőle a „crazy guy” becézést, majd ők a mélyben, míg én a sekély partok felé tűntem el. Ők végeztek hamarabb...

Pár szót arról, hogy kik e jámbor tengeri tehenek ellenségei. Nem hiszem, hogy meglepetést okozok azzal, ha elárulom, hogy ez az ember. A manátik ugyanis ott élnek és arra járnak, ahol az ember is jár motorizált hajóival, csónakjaival. Sajnos a gyorsan száguldozó motorcsónakok olyan frekvencián adnak ki

Hasznos linkek:

Bűvárbázisok:

Florida Keys-en:

www.concrepublicdivers.com

www.abysddive.com

www.captainbooks.com

www.fla-keys.com/diving

www.rainbowreef.us

Crystal River környékén:

www.americanprodiver.com

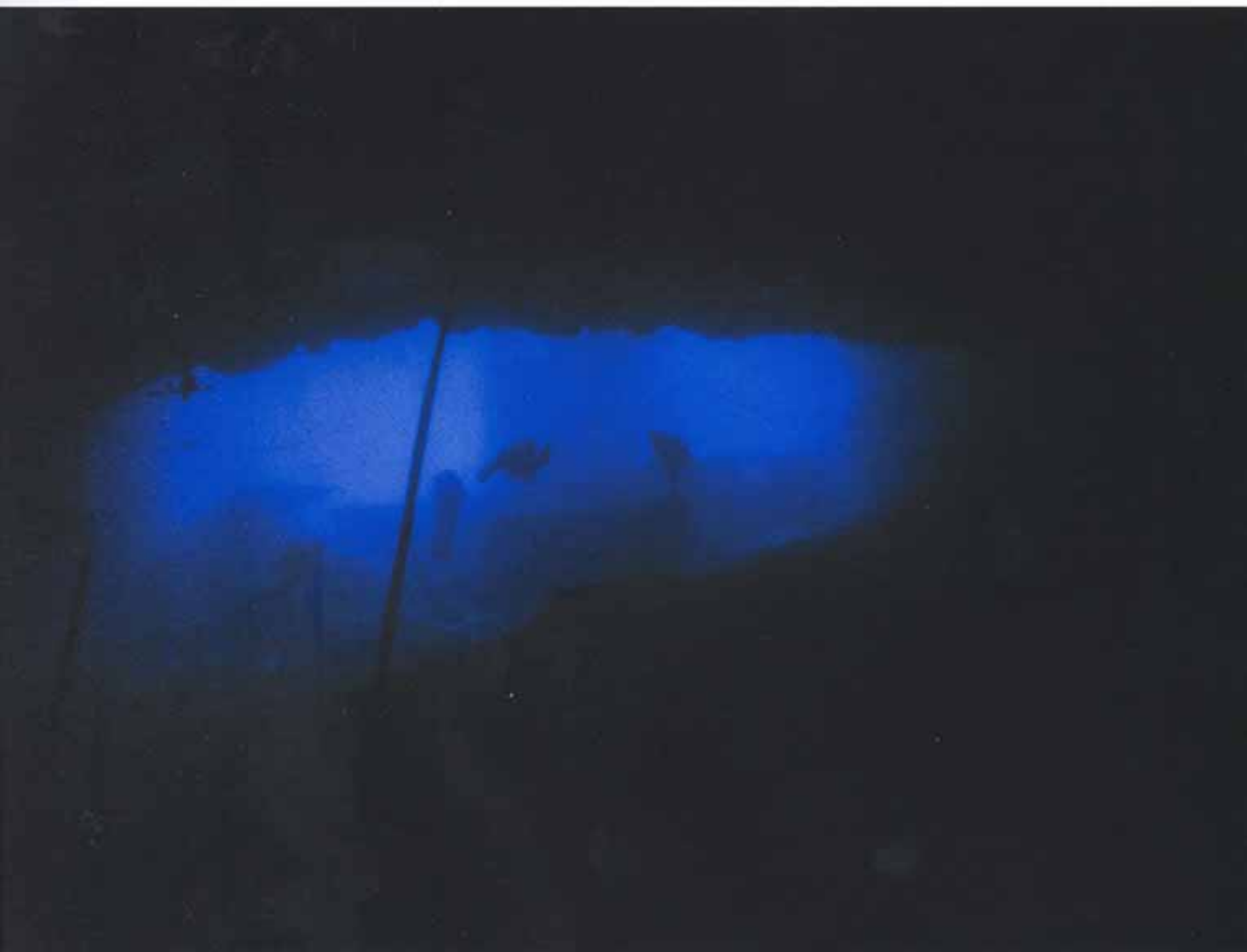
www.birdsunderwater.com

www.manateetours.com

hangot magukból, amelyet ezek az állatok nem hallanak meg, s a hajócsavarok gyakran kisebb-nagyobb sérüléseket okoznak nekik, rosszabb esetben felszabdadják őket. Sajnos az általunk látott állatok szinte mindegyikének hátán több-kevesebb vágás nyomát fedeztük fel. Mindezen már csak azért is csodálkoztunk, mert az amerikai törvények értelmében, ha valaki megöl egy manátit, akkor vagy 100 ezer USD pénzbírság, vagy 2 év letöltendő börtön a büntetése.

Az ördög barlangjában

A délután sem telt el tétlenül. Már három évvel ezelőtt is megbántam, hogy kihagytam a lehetőséget a környéken található források megmerülésére. Az interneten található leírások alapján kiválasztottam a két legszebb és leg-híresebb helyet, a Blue Grotto-t és a Devil's Den-t.

Mindkettő édesvízi forrás a semmi közepén, Williston közelében. A Blue Grotto kintről egy kicsiny tónak látszik, gyönyörű környezettel. Alámerülve 30 méter mélységig mehetünk az oldalsó fal alatt folyamatosan mélyülő barlangban, amelynek azonban minden pontjáról láthatjuk az oldalról-fentről beszűrődő kékes fényt.

A Devil's Den sokkal meglepőbb jelenség. Közeledve felé egy kis facsoportot láttunk, amelynek léte – így utólag belegondolva – az édesvízi forrásnak köszönhető. A

Merülőbhelyek:

www.spiegelgrove.com
www.devilsden.com
www.divebluegrotto.com

Kocsibérlés:

www.alamo.com
www.dollar.com
www.avis.com

Szállodák:

www.placestostay.com/
www.choicehotels.com

Általános információk:

www.conchrepublic.com

facsoport közepén egy 3-4 méter átmérőjű lyuk van, amelyen keresztül bejut az ördög barlangjába a napfény. Egy sziklába vájt hasadékon és egy falépcsőn keresztül juthatunk be az üregbe, ahol egy fapalló vezet a vízig. Bár a maximális mélység mindössze 14 méter, mégis 40 percet töltöttünk a vízben, mire bejártuk az engedélyezett részeket. A nem engedélyezett részek már cave-nek (barlang) minősülnek és nem cavern-nek (üreg). Ahová már nem jut be fény, oda tilos a bemenet a nem barlangi búvárok számára. Ezeket a járatokat kis stop táblával jelölik meg.

Kifelé és felfelé jövet különösen élveztük, ahogy a napfény gyönyörűen besütött, a barlangba és sugaraival megvilágította a vizet, a vízben lévő bűvart, illetve a harcsákat. A látvány lenyűgöző volt és feledtette velem azt a szomorú érzést, hogy egyelőre ez volt az utolsó merülésem Floridában.

Kép és szöveg: Juhász István

(További képek megtekinthetők a www.inphogallery.com címen)